

Nový zákon o evidenci skutečných majitelů

Ve Sbírce zákonů České republiky byl 3. února vyhlášen nový zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, který s účinností od 1. června 2021 podstatným způsobem změní dosavadní právní úpravu evidence skutečných majitelů právnických osob včetně obchodních korporací a požadavků s tím spojených.

Tento nový zákon o evidenci skutečných majitelů přitom se značným zpožděním provádí pro Českou republiku transpozicí tzv. **5. AML směrnice** (EU) ze dne 30. května 2018, která měla být ve všech členských státech Unie provedena již do 10. ledna 2020. Co do svého obsahu zákon přináší pro obchodní korporace řadu zásadních změn, které jsou spojeny zejména s právními následky neplnění povinností aktuálně evidovat své skutečné majitele a zajistit jejich řádný zápis do evidence skutečných majitelů.

K nové úpravě povinností obchodních korporací

Pokud jde o vlastní obsah obou základních povinností právnických osob – jako evidujících osob – ve vztahu ke svým skutečným majitelům, tak nový zákon přináší převážně jen dílčí změny.

Výchozí a základní povinností tak pro obchodní korporace zůstává povinnost získávat a zaznamenávat úplné, přesné a aktuální **údaje o svém skutečném majiteli**, a to v rozsahu, který je nově vymezen v ustanovení § 13 písm. a) až g) zákona. Tento rozsah údajů je přitom o něco širší, než tomu bylo v dosavadní právní úpravě a v tomto směru je proto stanovena i povinnost zajistit do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona, aby údaje odpovídaly všem novým zákonným požadavkům.

Z hlediska vymezení **skutečného majitele** je přitom nová právní úprava podstatně obsáhlejší a složitější, když za skutečného majitele považuje každou fyzickou osobu, která je koncovým příjemcem, nebo osobu s koncovým vlivem, a tato kritéria pak dále rozvíjí a upřesňuje.

Pokud jde o **zápis do evidence skutečných majitelů**, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti a kterou vedou rejstříkové soudy, tak novinkou je mimo jiné skutečnost, že zápisy do evidence skutečných majitelů nebude oprávněn provádět jen soud, ale i notář, jehož postup v tomto směru je zákonem rovněž speciálně upraven. Nový zákon v tomto směru přináší i některé další dílčí změny, jako je úprava automatického průpisu do evidence skutečných majitelů u těch fyzických osob, jejichž postavení skutečného majitele vyplývá přímo ze zápisu v jiném veřejném rejstříku (např. ve vztahu ke společníkům – fyzickým osobám u společnosti s ručením omezeným atd.).

Veřejný přístup do evidence skutečných majitelů

Zásadní změnu oproti dosavadní právní úpravě představuje **veřejný přístup k údajům o skutečném majiteli**. Podle nového zákona totiž Ministerstvo spravedlnosti jako správce informačního systému umožní komukoli na svých internetových stránkách získat z evidence skutečných majitelů částečný výpis platných údajů o skutečném majiteli právnické osoby v rozsahu jména, státu bydliště, roku a měsíce narození, státního občanství jakož i údaje o povaze postavení skutečného majitele a některé dalších vybrané údaje.

Nesrovnalosti v evidenci a jejich následky

Skutečným přelomem je nová úprava **nesrovnalostí v evidenci skutečných majitelů** a jejich právní následky. Pokud totiž bude mít jakýkoli orgán veřejné moci, anebo za stanovených podmínek i jakákoli povinná osoba podle AML zákona, důvodně za to, že zjistily nesrovnalost ohledně zápisu do evidence skutečných majitelů, tak to oznámí příslušnému soudu, který zahájí zvláštní **řízení o nesrovnalosti**.

Řízení o nesrovnalosti přitom může vést až k rozhodnutí o tom, že příslušné údaje neodpovídají skutečnému stavu, a příslušný soud pak nesprávné údaje bez náhrady vymaže, popřípadě zapíše údaje odpovídající skutečnému stavu, pokud v řízení vyšly najevo. V tomto směru platí, že za nesrovnalost v evidenci skutečných majitelů se považuje i zjištění, že evidující osoba nezajistila zápis žádného údaje ke skutečnému majiteli.

Vedle možnosti uložení pokuty za přestupek přitom nový zákon upravuje zejména tyto zásadní následky nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů:

- V případě, že skutečný majitel obchodní korporace není zapsán v evidenci skutečných majitelů, tak nesmí tato obchodní korporace vyplatit podíl na prospěchu (zisku) jemu ani právnické osobě, jejíž je rovněž skutečným majitelem;
- Obchodní korporace nesmí vyplatit podíl na prospěchu (zisku) také právnické osobě, jež nemá v evidenci skutečných majitelů zapsaného žádného skutečného majitele;
- Právo na podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích, který nebyl podle předchozích odstavců vyplacen do konce účetního období, ve kterém bylo rozhodnuto o jeho výplatě, zaniká;
- Není-li skutečný majitel obchodní korporace zapsán v evidenci skutečných majitelů, nesmí při rozhodování nejvyššího orgánu této obchodní korporace vykonávat hlasovací práva nebo rozhodovat jako její jediný společník on ani právnická osoba, jejíž je rovněž skutečným majitelem.

Přestupky

Další zásadní změnou je skutečnost, že nový zákon oproti dosavadní úpravě upravuje **přestupky** spojené s porušením povinností evidujících osob i skutečných majitelů včetně pokut za tyto přestupky.

Evidující osoba se dopustí přestupku tím, že nezajistí ani v přiměřené lhůtě stanovené soudem zápis žádného údaje do evidence skutečných majitelů nebo nezajistí ani do 15 dnů od právní moci rozhodnutí o nesrovnalosti, aby byly do evidence skutečných majitelů zapsány nové údaje, vymazal-li soud nesprávné údaje bez náhrady.

Skutečný majitel, koncový příjemce, osoba s koncovým vlivem a osoba, jejímž prostřednictvím může koncový příjemce získávat prospěch nebo osoba s koncovým vlivem uplatňovat svůj vliv se dopustí přestupku tím, že neposkytne potřebnou součinnost evidující osobě a toto porušení povinnosti potvrdil soud.

Za tyto přestupky lze uložit pokutu do výše **500 000 Kč**, a to i opakovaně.

Naše doporučení

Vzhledem ke shora popsaným změnám, které nový zákon o evidenci skutečných majitelů s účinností od 1. června 2021 přinese, zejména k následkům spojeným s neplněním povinností evidující osoby a se zjištěním nesrovnalostí v evidenci skutečných majitelů, doporučujeme přezkoumat aktuální stav zápisu vaší společnosti v evidenci, zda tento bude splňovat nové požadavky stanovené v zákoně. Jen tak se lze vyhnout závažným právním následkům, které nový zákon pro případ nesrovnalosti v evidenci skutečných majitelů po 1. červnu upravuje.

VAŠE KONTAKTNÍ OSOBA

JUDr. Pavel Koukal
advokát
Associate Partner

T +420 236 163 720

pavel.koukal@roedl.com
www.roedl.com

